

ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ในพื้นที่จังหวัดตาก¹

ดร.อดิเรก พันเขียว²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อเสนอเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่จังหวัดตากเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เกี่ยวข้ององค์ระดับนโยบาย รวม 5 คน 2) การสนทนากลุ่มผู้นำชุมชน รวม 20 คน และ 3) การสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐระดับพื้นที่ รวม 55 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย มีดังนี้ 1) ข้อเสนอให้จัดตั้งใน 2 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ 3 อำเภอชายแดนในจังหวัดตากหรือพื้นที่ 5,603 ไร่ในอำเภอแม่สอด ควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ขยายเวลาเปิดปิดด่านพรมแดนและการข้ามพรมแดน ควรมีหน่วยงานบริหารเขตเศรษฐกิจโดยเฉพาะ ควรเป็นอุตสาหกรรมสะอาด อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคเกษตรและใช้แรงงานเข้มข้น และให้สิทธิประโยชน์ทั้งทางภาษีอากรและไม่ใช้ภาษีอากร และ 2) ปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ได้แก่ ขอบเขตพื้นที่ไม่ชัดเจน ข้อกฎหมายไม่

---

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดตาก

² มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด อีเมล: adirek_f@yahoo.com

วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (2559)

สอดคล้องกับแนวทางพัฒนา ขาดการให้ข้อมูลและการสร้างความเข้าใจที่
เพียงพอ และการบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังไม่ชัดเจน

คำสำคัญ: เขตเศรษฐกิจพิเศษ/ การค้าชายแดน/ จังหวัดตาก

Proposals for Developing the Border Special Economic Zones in Tak Province¹

Adirek Funkhiaw²

ABSTRACT

This research aims to study proposal for development of the border special economic zone and to study obstacle of the border special economic zone development in Tak province. This qualitative research divided its methods into 3 stages: 1) In depth interviews of 5 key stakeholders in policy level, 2) Focus group of 20 community leaders and 3) Group interviews of 55 government agencies in area level with the data analyzed by content analysis. Findings include: 1) propose, 2 areas are suggested including the 3 districts of Tak province or the area of 5,603 hectares in Maesot district. Revised on the work of aliens law, extended opening hours across the border and border crossing, manage their own agency, the entrepreneurs/industry that should be a clean

---

¹ This article is a part of the research “Policy Proposal for Special Economic Zone Development in Tak Province”.

² Lecturer, Kamphaeng Phet Rajabhat University Maesot.

Email: adirek_f@yahoo.com

วารสารด้านการบริหารธุรกิจและการเมือง
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (2559)

industry, industries of agriculture sector and labor-intensive, and benefits for tax and non-tax duties, and 2) Obstacles of the development, including the areas is not clear, the law is inconsistent with the development, the lack of information and understanding, and the management is not clear.

KEYWORDS: Special Economic Zone/ border trade/
Tak province

บทนำ

ด้วยนโยบายปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ด้านการตลาด การค้า และการลงทุนจะเร่งรัดจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพของรัฐบาล โดยให้ความสำคัญต่อจังหวัดชายแดนเพื่อส่งเสริมการค้า การตลาด การลงทุน การจ้างงาน และการใช้วัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียน และเป็นเครื่องมือในการเตรียมความพร้อมและสร้างโอกาสจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557) ทำให้รัฐบาลได้ประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.2556 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม 2556 (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.2556, 2556) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจจากต่างประเทศ ซึ่งเห็นได้ว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศที่ได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ และถูกนำมาใช้เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาประเทศ เพื่อสร้างโอกาสและการแข่งขันกับประเทศในภูมิภาค ศูนย์การเงินและการพัฒนา ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยไอโอว่าได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” ว่าหมายถึงพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ซึ่งบริหารจัดการโดยองค์กรหนึ่งซึ่งได้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่บริษัทที่เลือกที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจนั้น วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อเพิ่มการค้าในภูมิภาคโดยการให้สิทธิพิเศษทางการค้า เพื่อกระตุ้นการลงทุนทั้งภายในท้องถิ่นและจากต่างประเทศ (ศุภชัย วรณเลิศสกุล, 2553 อ้างถึงใน เชิญ โกรนรา, 2555)

ดังนั้นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงจำเป็นต้องพิจารณาศักยภาพและความพร้อมของพื้นที่ที่มีความโดดเด่นของประเทศ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้นำศักยภาพในพื้นที่มาใช้ในการพัฒนาประเทศโดยภาพรวมต่อไป

จังหวัดตากเป็นจังหวัดชายแดนสำคัญทางด้านตะวันตกของประเทศไทย เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีมูลค่าสินค้าส่งออกในปีงบประมาณ พ.ศ.2557 จำนวนกว่า 55,957.355 ล้านบาทซึ่งถือว่าสูงที่สุดในประเทศ (ด้านศุลกากรแม่สอด, 2558) เป็นประตูทางการค้าชายและเป็นจุดเชื่อมโยงบนพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC: East-West Economic Corridor)ที่กำลังได้รับการศึกษาและการพัฒนาเพื่อเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนาร่องของประเทศไทย (Special Economic Zone: SEZ) อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การพัฒนาพื้นที่เกิดประโยชน์สูงสุดสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยเฉพาะอำเภอแม่สอดซึ่งมีศักยภาพเป็นทั้งประตูการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม และการจ้างแรงงานหนาแน่น จึงเป็นเป้าหมายลำดับต้นในการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนาร่องของประเทศ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศในแนวทางดังกล่าวซึ่งคาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ.2558 (คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ, 2556)

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาข้อเสนอเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่จังหวัดตากว่าผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ทั้งในระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติและผู้นำท้องถิ่นมีความคิดเห็นอย่างไร และศึกษาปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อเสนอเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่จังหวัดตาก

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แบ่งตามวิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่

- 1.1 การสัมภาษณ์ เป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก นายอำเภอแม่สอด นายกเทศมนตรีนครแม่สอด ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก และประธานหอการค้าจังหวัดตาก รวมจำนวน 5 คน

- 1.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน พื้นที่เป้าหมาย จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครแม่สอด เทศบาลตำบลท่าสายลวด องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสายลวด และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ แห่งละ 5 คน รวมจำนวน 20 คน

- 1.3 การสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) หน่วยงานราชการทั้งระดับจังหวัดและอำเภอในพื้นที่ สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ได้แก่ ที่ว่าการอำเภอแม่สอด สภาเกษตรกร

จังหวัดตาก วิทยาการอาชีพแม่สอด ด้านกักกันสัตว์ตาก ศูนย์การศึกษาพิเศษ บริษัท ขนส่ง จำกัด (มหาชน) หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 33 สหกรณ์การเกษตรแม่สอด สำนักงานปศุสัตว์อำเภอแม่สอด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่สอด สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอแม่สอด การศึกษานอกโรงเรียนและตามอัธยาศัยอำเภอแม่สอด หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 4 โรงพยาบาลแม่สอด การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแม่สอด สำนักงานที่ดินอำเภอแม่สอด บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด สำนักงานสัสดีอำเภอแม่สอด ธนาคารอาคารสงเคราะห์สาขาแม่สอด มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด สำนักงานเกษตรอำเภอแม่สอด สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก รวมจำนวน 55 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

2.1 แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถาม 3 ประเด็น ได้แก่
ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาพื้นที่ ความคาดหวังต่อการพัฒนาพื้นที่ และปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่

2.2 แบบบันทึกผลการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยคำถาม 4 ประเด็น ได้แก่ สภาพชุมชนในปัจจุบัน การยอมรับต่อการพัฒนาพื้นที่ ความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่

2.3 แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถาม 4 ประเด็น ได้แก่ สถานการณ์ในพื้นที่ การยอมรับต่อการพัฒนาพื้นที่ ความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการวิจัย โดยนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย

3.2 จัดทำแบบการสัมภาษณ์ แบบการสนทนากลุ่มผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชุมชน และแบบการสัมภาษณ์จากหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา องค์กรประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์เอกสารและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการพิจารณาความสอดคล้องและความเที่ยงตรงของเครื่องมือตามวัตถุประสงค์

3.3 นัดหมายผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 - 18 ธันวาคม พ.ศ.2556

3.5 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อไป

ผลการศึกษา

1. ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่จังหวัดตาก จะพิจารณาด้านพื้นที่ ด้านกฎหมาย ด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทรธุรกิจ/ อุตสาหกรรมที่เหมาะสมและด้านสิทธิประโยชน์ ดังนี้

1.1 ด้านพื้นที่

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษตามข้อเสนอของเทศบาลนครแม่สอด ได้แก่พื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยเสนอให้เป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้แก่ผู้ประกอบการอยู่เดิม เช่น โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ห้างสรรพสินค้า ธุรกิจการขนส่งและการท่องเที่ยว เสนอให้มีส่วนได้สิทธิประโยชน์พิเศษตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดจัดหาพื้นที่บริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะจำนวน 5,000-10,000 ไร่ สํารวจพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมในเขตอำเภอแม่สอดหรือพื้นที่ใกล้เคียง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดตาก ป่าไม้จังหวัดตาก กรมแผนที่ทหาร กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมศุลกากร การนิคมอุตสาหกรรม หอการค้าจังหวัดตาก สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตากและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งคณะกรรมการสำรวจจัดสรรพื้นที่บริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ

อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ได้แก่ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตากเห็นว่าขอบเขตพื้นที่ที่ควรจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษควรเป็นพื้นที่ทั้ง 3 อำเภอชายแดนจังหวัดตาก ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ และอำเภอแม่ระมาด ตามที่มติคณะรัฐมนตรีมีความเห็นชอบเมื่อปี พ.ศ.2547 ซึ่งทางสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตากมองว่าพื้นที่ 3 อำเภอนั้นมีศักยภาพและความเหมาะสม โดยแม่สอดเป็นพื้นที่การผลิต ส่วนอำเภอพบพระและอำเภอแม่ระมาดเป็นพื้นที่การเกษตรซึ่งจะสามารถต่อยอดมาสู่ภาคการผลิตได้และเพื่อแก้ปัญหาราคาที่ดินซึ่งปัจจุบันนี้มีปัญหาราคาที่ดินสูงมาก หากจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ 3 อำเภอ จะช่วยให้เกิดการกระจายความเจริญและ

ช่วยลดปัญหาที่ดินราคาแพงลงได้ ส่วนหอการค้าจังหวัดตากเห็นว่าควรจเร่งจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ 5,603 ไร่ ให้สำเร็จก่อน จากนั้นจึงขยายพื้นที่เพิ่มเติมได้ในภายหลัง เพราะมีการศึกษาและจัดทำแนวทางการดำเนินการไว้ค่อนข้างมาก ยิ่งกว่านั้นยังเสนอให้รัฐบาลเร่งดำเนินการสร้างความชัดเจนในการบริหารจัดการและควรแยกเรื่องการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษออกจากการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นพิเศษออกจากกันด้วย

1.2 ด้านกฎหมาย

เทศบาลนครแม่สอดได้เสนอกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุน นิคมอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวบริเวณชายแดนอำเภอแม่สอดที่สำคัญ ดังนี้ 1) พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 มาตรา 14 เรื่องการให้แรงงานชายแดนสามารถเข้าทำงานแบบเข้าไปเย็นกลับให้เกิดผลทางปฏิบัติ 2) การขยายเวลาเปิด-ปิดด่านพรมแดนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพ จาก 18.30 น. เป็น 24.00 น. 3) ขอให้นำบันทึกข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลเมียนมาร์ว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างทั้งสองประเทศ เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2540 มาใช้ โดยการใช้หนังสือผ่านแดนและเสนอขอขยายพื้นที่การเดินทางเข้าไปยังเมียนมาร์จนถึงพระธาตุดินทร์แขวน ฝ่ายไทยจะขยายถึงพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 4) เสนอตามที่ประชุมหารือหน่วยงานประจำอำเภอแม่สอด ได้แก่ ควรขยายถึงพื้นที่เขตการท่องเที่ยวให้ถึงจังหวัดพิษณุโลกเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและขยายพื้นที่การเดินทางของผู้ถือบัตรผ่านแดนชาวเมียนมาร์ให้ต้องมีการกำหนดจุดจุดหมายปลายทางอย่าง

ชัดเจนลงในบัตรผ่านแดนเพื่อการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่และให้นำ
มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาใช้ในการควบคุม
การเข้าออกราชอาณาจักรของบุคคลอย่างเข้มงวด และ 5) ยกระดับการ
บริหารจัดการแรงงานต่างด้าวสู่ระบบสากล

ส่วนสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตากได้เสนอข้อกฎหมายใน
ลักษณะที่ใกล้เคียงกัน คือ ให้อำนาจแก่นำพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 มาตรา 14 มาใช้ โดยขอให้แยกจังหวัดตากออกมา
เป็นกรณีพิเศษ ซึ่งคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวเห็นชอบอนุญาต
ให้แรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาร์สามารถเข้ามาทำงานในภาคเกษตรได้ 90
วัน และภาคกรรมกรได้ 7 วัน ทั้งนี้แรงงานต่างด้าวจะไม่สามารถเข้าไปใน
พื้นที่ขึ้นในได้จะอยู่ได้เฉพาะพื้นที่ชายแดนเท่านั้นและเสนอให้มีการขยาย
เวลาเปิดด่านถึงเที่ยงคืนหรืออาจจะเปิดด่านตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อรองรับ
แรงงานที่เข้ามาเข้าเย็นกลับเพราะต้องทำงานนอกเวลา รวมทั้งเพื่อให้
นักท่องเที่ยวและนักธุรกิจสามารถเดินทางได้สะดวกยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการบริหารจัดการ

โครงสร้างการบริหารจัดการเสนอให้มีคณะกรรมการบริหาร
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด ซึ่งมาจากการแต่งตั้งโดย
คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และ
คณะกรรมการ 4 ฝ่าย โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นอนุกรรมการฯ บริหาร
จัดการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
พ.ศ. 2556 โดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.)
มีหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษ พ.ศ. 2556 โดยคณะกรรมการบริหารเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

แม่สอด มีอำนาจหน้าที่ 13 ข้อ ดังนี้ การส่งเสริมการลงทุน การดูแลเขต
อุตสาหกรรมและพาณิชย์ การดูแลการค้าชายชายแดนร่วมกับกรม
ศุลกากร การท่องเที่ยว การดูแลแรงงานต่างด้าว การจัดระเบียบจราจร
การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การตรวจสอบและควบคุม
การเข้าและออกในประเทศโดยร่วมมือกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง การ
จัดให้มีการดูแลท่าอากาศยาน ท่าเรือและระบบขนส่ง การผังเมืองและ
การจัดการระเบียบการใช้พื้นที่ การสาธารณสุขโรค การควบคุมและการใช้
ที่ดินสาธารณสุขประโยชน์ และการจดทะเบียนยานพาหนะขนส่งในพื้นที่

1.4 ด้านประเภทรธุรกิจ/ อุตสาหกรรมที่เหมาะสม

ภาพรวมควรเป็นกลุ่มธุรกิจหรืออุตสาหกรรมสะอาดที่ไ้
ความสำคัญต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมและ
ไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งเป็นลักษณะการใช้แรงงาน
อย่างเข้มข้น เนื่องจากอำเภอแม่สอดมีศักยภาพความพร้อมและจุดเด่นใน
เรื่องแรงงาน กลุ่มธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เหมาะสม เช่น อุตสาหกรรม
แปรรูปการเกษตร โดยใช้วัตถุดิบในพื้นที่เป็นหลัก อุตสาหกรรมอัญมณี
และเครื่องประดับ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้และเครื่องเรือน อุตสาหกรรม
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมการเก็บรักษาหรือลำเลียงพืชหรือ
ผลผลิตจากพืช เช่น ไซโล คลังสินค้า ห้องเย็น อุตสาหกรรมบริการขนส่ง
โลจิสติกส์ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร อุตสาหกรรมไฟฟ้า
ชิ้นส่วนยานยนต์ และอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่มีตลาด
เป็นตัวนำ และใช้แรงงานเข้มข้น ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องใช้ใน
ครัวเรือน วัสดุก่อสร้าง เซรามิก ยาและเวชภัณฑ์ พลาสติก อุตสาหกรรม
พลังงานทดแทน เช่น โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า และอุตสาหกรรมเบา

1.5 ด้านสิทธิประโยชน์

1.5.1 เทศบาลนครแม่สอด มีข้อเสนอได้แก่

1) สิทธิพิเศษของผู้ประกอบการทั่วไป ได้แก่ สิทธิในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ของนักลงทุนต่างชาติ นำแรงงานอาเซียนเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร นำเงินหรือส่งเงินออกไปนอกราชอาณาจักร การยกเว้นธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการลงทุน การได้รับการยกเว้นธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการลงทุน การถือครองหรือเปิดบัญชีเงินฝากเป็นเงินตราต่างประเทศกับสถาบันการเงิน ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากรและสิทธิพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดโดยออกเป็นพระราชกฤษฎีกา

2) สิทธิการได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากร ได้แก่ สิทธิในการหักค่าใช้จ่ายก่อนเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร ได้รับการลดหย่อนอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ลดหย่อนอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ลดหย่อนหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการลงทุน อารขาเข้าและภาษีสรรพสามิต ทั้งนี้ให้เป็นไปตามอัตราและเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

3) สิทธิพิเศษของผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ (1) การระดมเงินทุนขนาดใหญ่เข้ามาในพื้นที่โดยมีเป้าหมายเพื่อดำเนินธุรกรรมทางเศรษฐกิจ 3 ประการ คือ เพื่อประกอบอุตสาหกรรม SME หรืออุตสาหกรรมเบา เพื่อประกอบการพาณิชย์กรรม เช่น ศูนย์การแสดงและจำหน่ายสินค้า และเพื่อให้บริการในทุกรูปแบบ เช่น ศูนย์บริการขนถ่ายสินค้าหรือเปลี่ยนหัวลากตู้สินค้า ศูนย์เก็บและ

กระจายสินค้า และศูนย์บริการการท่องเที่ยว (2) การจูงใจเข้ามาประกอบการอย่างมั่นใจ เช่น ได้รับการยกเว้นภาษีอากรทุกประเภทในการนำเข้าหรือส่งออก การยกเว้นภาษีอากรเงินได้ เป็นเวลา 8 ปี ตามเงื่อนไข BOI ได้สิทธินำเข้าหรือส่งออกได้อย่างเสรีปลอดการควบคุมทั้งการนำเข้าและส่งออกจากกฎหมายภายในประเทศได้รับการอำนวยความสะดวกด้านการควบคุมการเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าว เช่น ได้รับสิทธินำคนงานต่างด้าวเข้ามาทำงานได้โดยไม่ต้องพิสูจน์สัญชาติ และได้รับการอำนวยความสะดวกขั้นตอนพิธีศุลกากร (3) ได้สิทธิพิเศษเสมือนเป็นดินแดนต่างประเทศ คือ ถ้านำของจากภายนอกเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ถือว่าเป็นการส่งออกไปนอกประเทศทันที และ (4) ได้รับการส่งเสริมเมืองคู่แฝด แม่สอด-เมียวดี ให้เป็นเมืองคู่มิตรเสริมเศรษฐกิจชายแดนรุ่งเรือง สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานได้สะดวกรวดเร็วและใช้อัตราค่าแรงงานร่วมกัน สามารถเคลื่อนย้ายของหรือสินค้าระหว่าง 2 เมืองได้สะดวกรวดเร็ว สามารถใช้สิทธิพิเศษทางภาษีอากรร่วมกันและได้สิทธิพิเศษในการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศโดยเน้น C/O THAI และ C/O MYANMAR การมอบอำนาจหน้าที่การอนุมัติ อนุญาต การถ่ายโอนภารกิจ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง อำนาจของรัฐมนตรี อธิบดี กระทรวง ทบวง กรม สู่อำเภอ ส่วนราชการภูมิภาค และท้องถิ่นในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จที่มีความรวดเร็ว ถูกต้อง มีเอกภาพ ในลักษณะ One Stop Service เพื่อบริการให้กับนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.5.2 สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก มีข้อเสนอได้แก่

(1) สิทธิได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลและเงินปันผลเป็นเวลา 10 ปี

- (2) สิทธิได้รับการยกเว้นอากรทุกประเภทในการนำเข้าหรือส่งออก
- (3) สิทธิในการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิต สำหรับของที่เป็นเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งของดังกล่าว ที่จำเป็นต้องใช้ในการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่น (4) สิทธิยกเว้นการแจ้งขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมให้ดำเนินการได้ที่สำนักงานพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (5) สิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาร้อยละ 50 เป็นเวลา 10 ปี (6) สิทธิในการลดหย่อนภาษีโรงเรือนร้อยละ 50 เป็นเวลา 5 ปี (7) สิทธิในการหักค่าใช้จ่ายการลดหย่อนภาษี เช่น ค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ได้ 2 เท่า เป็นระยะเวลา 10 ปี (8) สิทธิในการลดหย่อนค่าไฟฟ้า (เป็นกรณีพิเศษ) กรณีในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีโรงงานผลิตไฟฟ้าเกิดขึ้น (9) สิทธิการผ่อนปรนการบังคับใช้ผังเมืองรวม โดยให้คณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้กำหนด (10) สิทธิในการนำคนต่างด้าว (ประเภทไร้ฝีมือ) เข้ามาทำงานและอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ ใช้แรงงานได้เป็นการเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (11) สิทธิในการจ่ายค่าจ้างที่เหมาะสม โดยให้อำนาจคณะกรรมการบริหารสำนักงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นผู้พิจารณา (เช่น อาจใช้อัตราค่าแรงงานรวมกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยนำค่าจ้างขั้นต่ำของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์มารวมกับค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศไทย แล้วนำมาบังคับใช้เพียงครั้งหนึ่ง (ร้อยละ 50) ของค่าจ้างทั้งสองประเทศรวมกัน) (12) สิทธิในการนำคนต่างด้าวเข้ามาและอยู่อาศัยในราชอาณาจักร (12.1) เฉพาะช่างฝีมือ (12.2) ผู้บริหารหรือผู้ชำนาญการ (12.3) คู่สมรสและบุคคลซึ่งอยู่ในอุปการะของบุคคล (12.1) หรือ (12.2)

- (13) สิทธิในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นของคนต่างด้าว
- (14) สิทธิในการนำหรือส่งเงินออกไปนอกราชอาณาจักร
- (15) สิทธิในการถือครองหรือเปิดบัญชีเงินฝากเป็นเงินตราต่างประเทศกับสถาบันการเงิน
- (16) รับสิทธิในการนำเข้าหรือส่งออกได้อย่างเสรี
- (17) ได้รับการอำนวยความสะดวกขั้นตอนพิธีการศุลกากร
- (18) กำหนดให้พื้นที่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเป็นเขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
- (19) นิติบุคคลทุกประเภทที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเสียภาษีเงินได้สูงสุดไม่เกิน 13%-15%
- (20) บุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุดไม่เกิน 18%-20% และ
- (21) ยกเว้นค่า FT ของการจัดเก็บค่าไฟฟ้า สำหรับนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

1.5.3 ทอการค้ำจ้งห้ว้ดตถก มี่ข้อเสนอได้แก่

ด้านการลงทุน มีดังนี้ (1) ให้ก้เงินจกสถบ้นการเงินในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าราคาปกติ (2) วงเงินกู้จกสถบ้นการเงินให้ก้ในสัดส่วนหนึ่งหรือสองเท่าของมูลค่าหลักทรัพย์ และ (3) ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดได้รับการรับรองการกู้ยืมว่า ธุรกิจที่ประกอบการในเขตนี้มีความสามารถในการชำระหนี้ได้

ด้านศุลกากร มีดังนี้ (1) ยกเว้นภาษีอากรขาเข้าสำหรับของที่ได้นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อนำเข้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด ในกรณีดังต่อไปนี้ ของที่เป็นเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ รวมทั้งส่วนประกอบของดังกล่าวที่จำเป็นต้องใช้ในการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ และของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำไป

ในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด สำหรับใช้ในการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ (2) ของที่ปล่อยออกมาจากเขตปลอดอากรอื่น (3) ยกเว้นอากรขาออก สำหรับของที่ปล่อยไปจากเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด เพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร (4) ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการนำสินค้าในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด เฉพาะสินค้าที่ต้องเสียอากรขาออกหรือที่ได้รับยกเว้นอากรขาออกตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร (5) การนำของเข้ามาในราชอาณาจักรหรือการนำวัตถุดิบภายในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดเพื่อผลิต ผสม ประกอบบรรจุ หรือดำเนินการอื่นใดกับของนั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ของนั้นได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายในบังคับกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานหรือคุณภาพการประทับตราหรือเครื่องหมายใด ๆ แก่ของนั้น (6) ของใดที่มีกฎหมายบัญญัติให้ได้รับยกเว้นหรือคืนเงินอากรเมื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หากนำของนั้นเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด ให้ได้รับยกเว้นหรือคืนเงินอากรโดยให้ถือว่าของนั้นได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรในเวลาที่น่าจะเช่นนั้นเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด (7) การนำของออกจากเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดเพื่อใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร หรือเพื่อโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 19 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2482 หรือผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือนำเข้าสำเร็จในเวลาที่น่าจะเช่นนั้นออก

จากเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด (8) การนำของในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดไปใช้เพื่อการบริโภคหรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด ให้ถือว่าเป็นการนำของออกจากเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดเพื่อใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร เว้นแต่จะเป็นการกำจัดหรือทำลายเศษวัสดุของที่เสียหายของที่ใช้ไม่ได้หรือของที่ใช้ไม่ได้ซึ่งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด โดยได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจในเขตเศรษฐกิจ (9) ของที่ปล่อยจากเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดเพื่อนำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้คำนวณภาษีตามสภาพของราคาของ และพิกัดศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาซึ่งได้ปล่อยของเช่นนั้นออกไปจากเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด แต่ในกรณีที่ได้นำของที่มีอยู่ในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด โดยของที่นำเข้าไปนั้นไม่มีสิทธิได้รับคืนหรือยกเว้นอากร ไม่ต้องนำราคาของดังกล่าวมาคำนวณค่าภาษี และ (10) ยกเว้นและลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบเพื่อการผลิตและจำหน่ายในประเทศ ดังนี้ ยกเว้นอากรขาเข้าตั้งแต่ปีที่ 1 - ปีที่ 5 และลดหย่อนอากรขาเข้าตั้งแต่ปีที่ 6-ปีที่ 15 ลดหย่อนในอัตราร้อยละ 75 เป็นเวลา 10 ปี

ด้านสรรพากร มีดังนี้ (1) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยปีที่ 1-10 ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ปีที่ 11-15 ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 50 % (2) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการนำของใด ๆ การบริการต่าง ๆ เข้ามาในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศ (3) กำหนดให้หักค่าใช้จ่าย 2 เท่า สำหรับ ค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าแรงงาน หลังจากที่ได้ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลไปอีก 10 ปี หลังจากเงื่อนไขในข้อแรก และ (4) ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคล

ธรรมดาสำหรับผู้ชำนาญการทางด้านโรงงาน พาณิชยกรรม ธุรกิจ ที่เข้ามาปฏิบัติงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด เป็นเวลา 5 ปี

ด้านสรรพสามิต มีดังนี้ (1) ยกเว้นภาษีสรรพสามิตสำหรับการนำเข้าและการผลิตของที่กระทำในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด (2) ยกเว้นภาษีสุรา การปิดแสดมภ์ และค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยสุรา กฎหมายยาสูบ และกฎหมายว่าด้วยไฟ สำหรับการนำเข้าและการผลิตที่กระทำในเขตปลอดอากร และ (3) การนำของเข้ามาในราชอาณาจักรหรือการนำวัตถุดิบภายในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด เพื่อผลิต ผสม ประกอบบรรจุ หรือดำเนินการอื่นใดกับของนั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักรให้ของนั้นได้รับการยกเว้นไม่อยู่ภายในบังคับกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานหรือคุณภาพประทับตราหรือเครื่องหมายใด ๆ แก่ของนั้น

2. ปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่จังหวัดตาก มีดังนี้

2.1 พื้นที่เทศบาลนครแม่สอด

ปัญหาที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษ แนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการ หน่วยงานรับผิดชอบ การใช้พื้นที่ และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นทางเทศบาลนครแม่สอดจึงมีแนวทางในการแก้ปัญหา คือ การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้มีความรู้เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษให้แก่คนในท้องถิ่นว่ามีข้อดีแก่คนในท้องถิ่นอย่างไร ผลเสียอย่างไรบ้าง และประโยชน์ที่จะได้รับซึ่งรัฐบาลได้กำหนดพื้นที่ของแม่สอดเป็นต้นแบบของประเทศให้เป็นโมเดลของพื้นที่ต่าง ๆ ที่

จะยกฐานะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพราะฉะนั้นในฐานะที่เป็นคนในพื้นที่ จำเป็นต้องปรับตัวด้วย ส่วนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นทางด้านเทศบาลนครแม่สอดไม่มองเฉพาะแต่ในส่วนในพื้นที่ 5,603 ไร่ เพียงเท่านั้น ซึ่งการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นจะยึดมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2547 ซึ่งมีมติให้ 3 อำเภอเป็นเขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด และอำเภอพบพระ แต่ด้วยศักยภาพของอำเภอแม่สอดซึ่งถือว่าเป็นศูนย์กลางของพื้นที่จึงควรพัฒนาจากอำเภอแม่สอดก่อน แล้วจึงขยายออกไปยังพื้นที่ที่มีศักยภาพข้างเคียง

อย่างไรก็ตาม ปัญหาอุปสรรคจากผลกระทบของการพัฒนา มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ดังเห็นได้จากตัวอำเภอแม่สอดซึ่งเป็นสังคมกึ่งเมืองน่าจะปรับตามกระแสการพัฒนาได้ไม่ยาก แต่ที่อุปสรรคที่สำคัญคือสังคมชนบทรอบนอกที่ยังไม่ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนา และผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

2.2 พื้นที่เทศบาลตำบลท่าสายลวด

ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าสายลวด ได้แก่

1) การคมนาคมขนส่ง ซึ่งเทศบาลท่าสายลวดถือว่าเป็นเมืองหน้าด่านในการทำการขนส่งระหว่างประเทศทำให้มีปัญหาในการขนถ่ายสินค้า เนื่องจากสะพานในการข้ามชายแดนที่มีขนาดเล็กซึ่งไม่สอดคล้องกับปริมาณรถขนส่งสินค้าในปัจจุบัน จึงทำให้ระบบการขนส่งสินค้าติดขัดและล่าช้า อีกทั้งรถขนส่งสินค้าจอดตามแนวขอบถนนทำให้การจราจรติดขัด บังหน้าร้านค้า โดยเฉพาะรถขนน้ำมันที่จอดอยู่บริเวณริมเมยเพื่อที่จะรอตัวข้ามผ่านแดนและขนถ่ายน้ำมันซึ่งถือว่าเป็น

อันตรายต่อคนในชุมชน ยิ่งกว่านั้นยังขาดการบริหารจัดการพื้นที่โดยรอบ ไม่ว่าจะเป็นการขนส่งสินค้าที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย จัดโซนการขนถ่ายน้ำมันให้เกิดความสะดวกไม่เป็นอันตรายต่อชุมชน และจัดโซนแรงงานต่างด้าวให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

2) การบริหารจัดการขยะ เนื่องจากมีกลุ่มนายทุนต่าง ๆ มากมายเข้ามาลงทุนในการสร้างอาคารบ้านเรือน อาคารพาณิชย์ คอนโดมีเนียม และโรงงานต่าง ๆ ทำให้มีขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกันเมื่อเทียบกับก่อนมีสิ่งก่อสร้างเหล่านี้และยังไม่มีประชาชนเข้ามาอาศัยอยู่จำนวนมากอย่างปัจจุบัน ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาจัดการขยะตามบ้านเรือนต่าง ๆ มากอยู่แล้ว แต่เมื่อมีสิ่งก่อสร้างและประชาชนเข้ามาอาศัยเพิ่มขึ้น ดังนั้นหน่วยงานกลางหรือผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าวควรเข้ามาช่วยดูแลปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะด้วย

3) การบริหารจัดการน้ำและมลภาวะทางอากาศ ซึ่งแต่เดิมชุมชนเทศบาลท่าสายลวดเป็นสังคมชนบทยังไม่มีโรงงาน คอนโดมีเนียม อาคารพาณิชย์และการขนส่งไม่มากนัก ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำและมลภาวะทางอากาศจึงไม่มีผลกระทบเท่าไรนัก แต่ปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมของสังคมและชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปมากมีโรงงาน คอนโดมีเนียมต่าง ๆ ถูกสร้างขึ้นจำนวนมาก โดยแต่ละพื้นที่มีความต้องการใช้น้ำและพบปัญหาการปล่อยควันออกจากโรงงานทำให้คนในชุมชนต้องเผชิญกับสภาวะแวดล้อมที่เป็นมลพิษ ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐต้องเข้ามาบริหารจัดการน้ำเพื่อไม่ให้ประชาชนในชุมชนนั้นต้องขาดแคลนน้ำและมีการบริหารจัดการหรือออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการปล่อยควันหรือของเสียจากคอนโดมีเนียมและโรงงาน

2.3 พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสายลวด

1) ด้านที่ดินทำกิน เนื่องจากพื้นที่ของตำบลท่าสายลวด พื้นที่ส่วนใหญ่ไม่มีโฉนดที่ดิน เป็นเพียงพื้นที่ที่ทางรัฐให้ชาวบ้านไว้ทำกิน อยู่กันมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายายจนถึงปัจจุบันทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มี กังวลเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินที่ตนอาศัยอยู่ เนื่องจากเกรงว่าเมื่อเข้าสู่เขตเศรษฐกิจแล้วที่ดินดังกล่าวจะถูกเวนคืนแก่ทางภาครัฐหรือกังวลว่าตนเองจะยังมีสิทธิในที่ดินนั้นเหมือนเดิมหรือไม่ จึงทำให้ชาวบ้านบางส่วนที่ไม่ค่อยรู้ข้อมูลและกลัวการยึดที่ดินไปเป็นของทางภาครัฐเพื่อที่จะทำ เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตัดสินใจขายที่ดินให้แก่นายทุน

2) ด้านเศรษฐกิจ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสายลวดมีความกังวลต่อปัญหาค่าครองชีพ เนื่องจากเมื่อชุมชนได้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ราคาสินค้าต่าง ๆ จะเพิ่มสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค โดยเฉพาะที่อยู่อาศัยซึ่งเมื่อมีการพัฒนา ทางด้านสังคมและชุมชนจากเดิมที่เป็นสังคมชนบทก็จะกลายเป็นสังคม กึ่งเมือง จึงทำให้มีความต้องการด้านที่อยู่อาศัยและที่ทำมาหากินเพิ่มขึ้น ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะไม่เพียงพอกับประชาชนที่อาศัยอยู่เดิมและผู้ที่จะเข้ามาอยู่ ใหม่ ทำให้ราคาที่ดินในพื้นที่สูงขึ้นหลายเท่าตัวเมื่อเทียบกับเมื่อก่อน

3) ด้านสังคม ในกลุ่มของประชากรที่เป็นวัยรุ่นหรือวัยทำงานมีแนวโน้มจะละทิ้งอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษซึ่งประกอบอาชีพ เกษตรกรรมแล้วหันมาประกอบอาชีพรับจ้างหรือรับราชการแทนจึงมีผล ทำให้กลุ่มของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมนั้นลดน้อยลง และทางด้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมจากเดิมนั้นในชุมชนของท่าสายลวดเป็นไป แบบพึ่งพาอาศัยกัน แต่เมื่อสภาพแวดล้อมของชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไป

เป็นแบบสังคมกึ่งเมืองทำให้ประชาชนในชุมชนนั้นต่างต้องดิ้นรนในการ
ทำมาหากิน ประชาชนในชุมชนต่างคนต่างอยู่ ไม่มีการเอื้อเฟื้อกันเช่นเดิม
คนในพื้นที่ต่างขายที่ดินของตนแล้วย้ายที่อยู่ไปอยู่ที่อื่นจึงทำให้ปัจจุบัน
ประชาชนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นเป็นคนต่างถิ่นเป็นส่วนใหญ่

4) ด้านสิ่งแวดล้อม การขยายตัวของการลงทุนทั้งห้าง
ร้าน คอนโดมีเนียม หมู่บ้านจัดสรร โรงงานขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก
ส่งผลให้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่เคยเป็นป่าหรือต้นไม้ถูกทำลาย
รวมทั้งการบริหารจัดการทางด้านน้ำและทางด้าน การบำบัดของเสียที่เกิด
จากโรงงานหรือจากชุมชนที่อยู่กันอย่างหนาแน่นจึงพบขยะหรือของเสีย
ซึ่งมีปริมาณสูงขึ้นหลายเท่าตัว ซึ่งทางชุมชนท่าสายลวดจึงมีความกังวล
อย่างมากต่อความเหมาะสมของการบริหารจัดการทางด้านสาธารณสุขปก
ต่าง ๆ รวมถึงการบริหารจัดการน้ำ ขยะ และสภาพอากาศ ซึ่งหากภาครัฐ
ซึ่งเป็นส่วนกลางในการจัดการเรื่องดังกล่าวรวมทั้งกลุ่มนักธุรกิจ มีระบบ
การจัดการที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมหรือชุมชนจะก่อให้เกิดปัญหา
กับชุมชนในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นการการบำบัดน้ำเสีย การควบคุมการ
ปล่อยควันออกจากโรงงาน การกำจัดขยะต่าง ๆ ซึ่งทางองค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าสายลวดและคนในชุมชนอยากให้มีมาตรการหรือกฎหมาย
เข้ามากำหนดเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต่อไป

2.4 พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ

1) ด้านสิ่งแวดล้อม ชุมชนเห็นว่าอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่
การบริหารจัดการน้ำ เนื่องจากในพื้นที่อำเภอแม่สอดไม่มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่
ที่สามารถนำน้ำมาใช้อุปโภคบริโภคได้ การพึ่งแหล่งน้ำจากแม่น้ำเมย
แหล่งเดียวทำให้ในช่วงฤดูร้อนมีภาวะขาดแคลนน้ำ ยิ่งกว่านั้นหากมี

โรงงานมาร่วมใช้น้ำด้วยอาจทำให้มีปัญหาเพิ่มมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยทั้งจากบ้านเรือน จากโรงงานอุตสาหกรรม อาคารพาณิชย์ ตึก คอนโดมิเนียมต่าง ๆ ที่วางแผนสร้างขึ้นในพื้นที่จึงเป็นประเด็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาเตรียมการรับมือ อีกทั้งในเรื่องสภาวะอากาศที่ได้รับผลกระทบจากการปล่อยควันพิษหรือเสียง เครื่องจักรของโรงงานจะมีแนวทางบริหารจัดการหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนอย่างไร

2) ด้านการจัดเก็บภาษีให้แก่ส่วนท้องถิ่นเมื่อเขตเศรษฐกิจเข้ามาในชุมชนหรือเมื่อประกาศเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจแล้วควรมีการกำหนดแนวทางการจัดเก็บภาษี ไม่ว่าจะเป็นภาษีโรงเรือน ภาษีโรงงาน ภาษีป้าย ภาษีที่ดิน รวมทั้งหาแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการที่อาจเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนา เนื่องจากพื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นพื้นที่ของหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งเทศบาลนครแม่สอด องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ เทศบาลตำบลท่าสายลวดและองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสายลวด ทำให้อาจมีปัญหาในการจัดการพื้นที่ร่วมกันได้

3) ด้านการเตรียมพร้อมให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเร่งพัฒนาความพร้อมทางภาษารวมถึงเพิ่มการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่คนในท้องถิ่น

ตารางที่ 1 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาและปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่จังหวัดตากตาม
ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

ประเด็น	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง		
	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	ภาคประชาชน
1. ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่จังหวัดตาก	ควรเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีปี พ.ศ.2547 ที่กำหนดให้ครอบคลุม 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด และอำเภอพบพระ แต่อย่างไรก็ตามได้กำหนดการผลักดันพื้นที่ 5,603 ไร่ ในพื้นที่บริเวณตำบลท่าสายลวดและตำบลแม่ปะ เนื่องจากมีความพร้อมในการดำเนินการ	มีข้อเสนอที่แตกต่างกัน ได้แก่ - ควรพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ครอบคลุมทั้ง 3 อำเภอตามมติคณะรัฐมนตรี - ควรเร่งจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ 5,603 ไร่ก่อน เนื่องจากมีความพร้อมและมีการศึกษามาพอสมควรแล้วส่วน	ควรเป็นพื้นที่ที่ก่อให้เกิดรายได้ มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ปลอดมลพิษ มีการค้าขายการลงทุน ส่วนรูปแบบยังไม่ทราบชัดเจน เป็นอย่างไรก็ได้ แต่ประชาชนยังทราบข้อมูลน้อย

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง		
	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	ภาคประชาชน
	และมีหน่วยงานในพื้นที่ได้ ทำการศึกษาความเป็นไปได้แล้ว	รูปแบบควรมีเขตการค้าชาย มี โรงงานอุตสาหกรรมแบบสะอาด เป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจาก ภาคการเกษตร มีการใช้แรงงาน เข้มข้น การลงทุน โครงสร้าง พื้นฐาน พื้นที่และอาคารแสดง สินค้าอีกจำนวนมาก	
2. ปัญหาอุปสรรคในการ พัฒนาเขตเศรษฐกิจ พิเศษชายแดนในพื้นที่ จังหวัดตาก	ปัญหาขอบเขตพื้นที่ที่มีความสับสน เกี่ยวกับพื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอยู่ 2 แห่ง ได้แก่ พื้นที่ 3 อำเภอชายแดน	ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเห็นว่าการพัฒนาเขต เศรษฐกิจพิเศษเกี่ยวข้องกับ กฎหมายหลายฉบับ เช่น	- การให้ข้อมูลและการสร้างความ เข้าใจให้กับประชาชนมีน้อย เสนอให้มีการศึกษาเปิดเวทีแสดง ความคิดเห็น และ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง		
	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	ภาคประชาชน
ประกอบด้วยอำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอพบพระ และพื้นที่ 5,603 ไร่บริเวณตำบลท่าสายลวด และตำบลแม่ปะ รวมทั้งปัญหาความทับซ้อนกับเขตที่มีชุมชนอาศัยอยู่	กฎหมายที่ดิน กฎหมายป่าไม้ กฎหมายผังเมือง เป็นต้น รวมทั้งการบริหารจัดการภาครัฐบางประการยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น การทำงานของคนต่างด้าว	กฎหมายที่ดิน กฎหมายป่าไม้ เป็นต้น รวมทั้งการบริหารจัดการภาครัฐบางประการยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น การทำงานของคนต่างด้าว	ประชาชนพิจารณาการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษอย่างกว้างขวางและจริงจัง - การบริหารจัดการยังไม่มี ความชัดเจนว่าจะมีการบริหารจัดการอย่างไร หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ และมีขอบเขตอำนาจหน้าที่ มากน้อยเพียงใด อาจสร้างความไม่เข้าใจและปัญหาการให้ความร่วมมือในพื้นที่ได้

สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญนำไปสู่การสรุปและอภิปรายผล ดังนี้

1. ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในพื้นที่จังหวัดตาก

พื้นที่จังหวัดตากโดยเฉพาะอำเภอแม่สอดมีความตื่นตัวในการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างมาก ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ภาคบริการและประชาชน เนื่องจากเห็นโอกาสในการพัฒนาพื้นที่และการประกอบอาชีพในอนาคต อย่างไรก็ตามการขับเคลื่อนเพื่อเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า ยังมีข้อเสนอต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่แตกต่างกัน ดังเห็นได้จากหน่วยงานภาครัฐเห็นว่าจำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนเนื่องจากเป็นนโยบายและความต้องการของพื้นที่ ทั้งมติคณะรัฐมนตรี มติคณะกรรมการร่วมภาครัฐและภาคเอกชน (กรอ.) จึงเสนอให้เป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจทั้งจังหวัด และบางส่วนเสนอพื้นที่จัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด โดยกำหนดให้ครอบคลุมพื้นที่ในเขต 3 อำเภอตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2547 ประกอบด้วย อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด อย่างไรก็ตามเทศบาลนครแม่สอดได้เสนอขอขอบเขตพื้นที่ดำเนินการให้มีการขอใช้พื้นที่ดำเนินการจัดตั้งบริเวณตำบลท่าสายลวด ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอดก่อนในพื้นที่ 5,603 ไร่ รวมทั้งมีข้อเสนอขอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 3,000 ไร่ ข้างมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด ตำบลแม่ปะ เพื่อตั้งศูนย์ราชการแห่งใหม่ เพื่อใช้เป็นพื้นที่ศูนย์ราชการเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งมีการตั้งคณะกรรมการเร่งรัดติดตามการแก้ไขปัญหาระยะเร่งด่วนของการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจ

พิเศษแม่สอด จังหวัดตากขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดขึ้นโดยเฉพาะ ส่วนรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นอยู่กับหน่วยงานบริหารจัดการที่จะดำเนินการต่อไปว่าจะให้เป็นอย่างไร เช่น นิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม เขตใช้แรงงานต่างด้าว เขตปลอดภาษี (Duty Free Zone) เป็นต้น

หน่วยงานภาคเอกชนมีความคิดเห็นแตกต่างกันหลายกลุ่ม โดยสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตากเห็นว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษควรให้ครอบคลุมทั้ง 3 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด ตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ.2547 เนื่องจากจะได้เป็นพื้นที่ใหญ่ สามารถขับเคลื่อนและดึงศักยภาพของพื้นที่ที่แตกต่างกันมาใช้ได้ในอนาคต เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีศักยภาพและความเหมาะสม โดยอำเภอแม่สอดเป็นพื้นที่การผลิต มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ส่วนอำเภอพบพระและอำเภอแม่ระมาดเป็นพื้นที่ทางการเกษตรและการท่องเที่ยว ซึ่งจะสามารถต่อยอดมาสู่ภาคการผลิตได้ และอีกเหตุผลหนึ่งที่ต้องจัดตั้งในพื้นที่ 3 อำเภอก็คือเพื่อแก้ปัญหาราคาที่ดินซึ่งปัจจุบันนี้มีปัญหาราคาที่ดินที่สูงมาก หากจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ 3 อำเภอ จะช่วยให้เกิดการกระจายความเจริญทั้ง 3 อำเภอและช่วยลดปัญหาที่ดินราคาแพงลงได้ ส่วนหอการค้าจังหวัดตากเห็นว่าควรที่จะเร่งจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ 5,603 ไร่ ให้สำเร็จก่อน จากนั้นก็จะสามารถที่จะขยายพื้นที่เพิ่มเติมได้ในภายหลังเพราะได้มีการศึกษาและจัดทำแนวทางในการดำเนินการไว้ค่อนข้างมากแล้ว สำหรับแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ในด้านการจัดการทางรัฐบาลควรที่จะเร่งดำเนินการและสร้างความชัดเจน

ในการบริหารจัดการ และจะต้องแยกในเรื่องของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษออกจากการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นพิเศษออกจากกัน อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการและภาคบริการเห็นว่าเป็นโอกาสที่สำคัญในการเติบโตของภาคผลิตและบริการ เนื่องจากจะเกิดสินค้าและบริการขึ้นเพื่อรองรับการเติบโตของพื้นที่จำนวนมาก และจะทำให้เกิดรายได้ในภาคธุรกิจและภาคบริการ ส่วนรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษน่าจะเป็นพื้นที่การค้าขายขนาดใหญ่พิเศษ มีโรงงานอุตสาหกรรมแบบสะอาด ไร้มลพิษ เป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากภาคการเกษตร มีการใช้แรงงานเข้มข้น มีการจัดตั้งเขตการค้าขาย การลงทุน การพาณิชย์ขนาดใหญ่ มีพื้นที่อาคารจุดจอดพักรถ โกดังสินค้า จุดบริการแบบเบ็ดเสร็จ พื้นที่และอาคารแสดงสินค้า ระบบสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ ถนนวงแหวนเชื่อมโยง เป็นต้น

ส่วนภาคประชาชนเห็นว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อำเภอแม่สอดคงเกิดขึ้นจริง เนื่องจากมีหน่วยงานขับเคลื่อนอย่างจริงจังและหน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการศึกษาและสำรวจไปจำนวนมากแล้ว อย่างไรก็ตามมีข้อเสนอควรให้ประชาชนในพื้นที่และได้รับผลกระทบจากการพัฒนาดังกล่าวได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ด้วย โดยเฉพาะลักษณะหรือรูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษควรมีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้ประชาชนทราบด้วย ส่วนรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ต้องการ ควรเป็นพื้นที่ที่ทำให้เกิดรายได้ มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ ชยะมูลฝอย มีการค้าขายการลงทุน ระบบสาธารณูปโภค ระบบไฟฟ้าและประปาที่ได้มาตรฐาน ถนนเชื่อมโยง เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเห็นต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษหลากหลายแนวทาง ยิ่งว่านั้น

ยังมีข้อเสนอให้มีหน่วยงานบริหารที่เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ มีการแบ่ง
ความรับผิดชอบและหน้าที่ชัดเจนและให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
รูปแบบพิเศษ “นครแม่สอด” ที่เกิดจากการยุบรวมพื้นที่เขตเทศบาลนคร
แม่สอดและเทศบาลตำบลท่าสายลวดเข้าด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับ
หอการค้าจังหวัดตากที่เห็นว่าควรเร่งจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษให้สำเร็จ
ก่อน ควรที่จะเร่งดำเนินการและสร้างความชัดเจนในการบริหารจัดการ
แต่ควรแยกการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษออกจากการพัฒนาการปกครอง
ท้องถิ่นพิเศษออกจากกัน อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นดังกล่าวไม่
สอดคล้องกับข้อเสนอของสภาอุตสาหกรรมกรมจังหวัดตากที่ได้เสนอ
แนวทางการจัดตั้งด้านการบริหารจัดการ ควรจัดตั้งพื้นที่อุตสาหกรรมใน
เขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้สำนักงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดที่จัดตั้ง
ขึ้นใหม่ โดยคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดพื้นที่เขตอุตสาหกรรมครอบคลุม
พื้นที่ทั้ง 3 อำเภอ และยื่นขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ท้องที่ดังกล่าวเป็นเขตประกอบการ
อุตสาหกรรม ส่วนหน่วยงานอื่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ยัง
ไม่ได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการที่ชัดเจนมากนัก โดยส่วนใหญ่มองว่า
ควรเป็นคณะกรรมการร่วมในการพัฒนาเช่นเดียวกัน โดยอาจอ้างอิงแนว
ทางการบริหารจัดการของนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษใน
ต่างประเทศก็ได้

2. ปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่จังหวัดตาก ที่สำคัญมีดังนี้

ขอบเขตพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอยู่ 2 แห่ง ได้แก่ พื้นที่ 3 อำเภอชายแดน ประกอบด้วยอำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอพบพระ และพื้นที่ 5,603 ไร่บริเวณตำบลท่าสายลวดและตำบลแม่ปะ รวมทั้งมีข้อเสนอว่าพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ไม่ควรทับซ้อนกับเขตชุมชนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมแต่หากไม่สามารถหาพื้นที่ได้จะทำอย่างไรได้บ้างและจะเยียวยาอย่างไรยิ่งกว่านั้น การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่จะตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรจะมีชี้แจงให้ชัดเจนในเรื่องของการทับซ้อนในอำนาจหน้าที่และควรมีการกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ใหม่มาน้อยเพียงใด รวมทั้งจะมีผลกระทบต่อโครงสร้างทางการเมืองและสังคมเดิมมาน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องให้หน่วยงานและประชาชนมีส่วนร่วม รวมทั้งควรมีการศึกษาแนวทางหรือมาตรการในการเยียวยาหากเกิดสถานการณ์ดังกล่าวไว้ด้วย

ปัญหาข้อกฎหมายไม่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น กฎหมายการใช้ที่ดิน การผังเมือง การภาษีอากร การเข้าเมือง การทำงานของคนต่างด้าว การนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น มีข้อเสนอว่าการบังคับใช้กฎหมายเดิมบางฉบับมีผลบังคับใช้ ยังไม่เอื้อต่อการที่จะกำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรมีการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวก่อน เพื่อให้เป็นการเฉพาะสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ถ้ามีกฎหมายและข้อปฏิบัติที่แน่นอนชัดเจนในเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ในเรื่องการบริหารจัดการก็จะเป็นไปตามระบบกลไกที่ได้กำหนดเอาไว้

การให้ข้อมูลและการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนยังมีน้อย มีข้อเสนอจากภาคประชาชนให้มีการศึกษา เปิดเวทีแสดงความคิดเห็น และประชาพิจารณ์การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษอย่างกว้างขวางและจริงจัง เนื่องจากมีความคิดเห็นว่าเป็นเพียงความต้องการระดับนโยบายและบางหน่วยงานเท่านั้น ทำให้ยังขาดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานและประชาชนระดับท้องถิ่น โดยจะเห็นได้ว่ายังมีความคิดเห็น และข้อมูลที่ยังไม่ชัดเจน ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องเรื่องพื้นที่และขอบเขต ยังไม่ชัดเจน ซึ่งควรทำความเข้าใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนในระดับพื้นที่อย่างแท้จริงได้มีส่วนร่วมด้วย

ด้านการบริหารจัดการยังไม่มี ความชัดเจนว่าจะมีการบริหารจัดการอย่างไร หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ และมีขอบเขตอำนาจหน้าที่ มากน้อยเพียงใด ข้อกังวลดังกล่าวอาจสร้างความไม่เข้าใจและปัญหาในการให้ความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับ เรื่องข้อกฎหมาย ประชากร ขอบเขตพื้นที่ อำนาจหน้าที่ รายได้ ค่าใช้จ่าย คะแนนเสียง ผลประโยชน์ อำนาจต่อรอง และปัญหาอื่น ๆ ที่อาจตามมา ภายหลังได้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารจัดการเป็นเรื่องใหญ่ทั้ง ในระดับนโยบายและระดับท้องถิ่นจำเป็นต้องร่วมมือและร่วมกันกำหนด เพื่อให้การบริหารจัดการเกิดประโยชน์สูงสุด โดยอาจมีหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นร่วมกันบริหารจัดการ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ซึ่งอาจ เป็นในรูปแบบของคณะกรรมการร่วมหรืออาจนำการบริหารจัดการในองค์กรที่ ประสบความสำเร็จมาปรับใช้ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จังหวัดตาก เทศบาลนครแม่สอดและหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดตาก ควรนำข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนายุทธศาสตร์ระดับจังหวัดและระดับประเทศ
2. สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและจังหวัดตาก ควรมีการประชาสัมพันธ์แนวคิดการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษไปสู่กลุ่มมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียเพิ่มมากขึ้น เพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. รัฐบาลและจังหวัดตาก ควรมอบหมายให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลักดันการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างจริงจังและสอดคล้องกับศักยภาพ การยอมรับ ความคาดหวัง ปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคของพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาศักยภาพและแนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดตากที่มีความเป็นไปได้ในเชิงนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบาย เพื่อนำข้อมูลไปใช้วางแผนได้รอบด้านมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาความเป็นไปได้ในของการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไปสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่เหมาะสม เกิดประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.). (2556).

เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2556 เรื่องการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดและท้องถิ่นรูปแบบพิเศษนครแม่สอด.
18 กันยายน 2556 ณ ตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล.

เชิญ ไกรนรา. (2555). *การศึกษาการพัฒนาและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ (A Study on Development and Management Practices of Special Border Economic Zones in Foreign Countries)*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง.

ด่านศุลกากรแม่สอด. (2558). *สถิติมูลค่าสินค้าส่งออก ด่านศุลกากรแม่สอด ปีงบประมาณ 2550-2557*. เข้าถึงได้จาก <http://danmaesot.com/im-em.html>.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). *เอกสารรายงานรัฐสภา รวมคำแถลงนโยบายของรัฐบาลตั้งแต่คณะแรกถึงคณะปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.2556. (2556, 24 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1.

ศุภชัย วรรณเลิศสกุล. (2553). *เขตเศรษฐกิจพิเศษสะพาน-เชโน: โอกาสและอุปสรรคสำหรับการลงทุนจากประเทศไทย*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (มอบ.)*. 12 (1), หน้า 70-80.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้มีส่วนให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้อย่างดี ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา รักการ รองศาสตราจารย์ ดร.ทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย วงษ์นายะ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นายสุริยะ ประสาทบัณฑิตย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก นายปรีชา ใจเพชร นายอำเภอแม่สอด ดร.เทอดเกียรติ ชินสรนันท์ นายกเทศมนตรี นครแม่สอด นายชัยวัฒน์ วิทิตธรรมวงศ์ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ตาก นายสมศักดิ์ คะวีรัตน์ ประธานหอการค้าจังหวัดตาก ผู้บริหารและ บุคลากรเทศบาลนครแม่สอด เทศบาลตำบลท่าสายลวด องค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าสายลวด องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ ผู้นำชุมชนและ ประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกท่าน